

SİNAMA

Filmcilik

Prodüktörün akıllısı

Kısa boylu, şişmanca ve gözleri fildır fildır eden adam, kendisinin tam tersi bir fiziğe sahip gazeteciye:

"— 'L'Immortelle-ölmezler'i önmümüzdeki uluslararası festivallerden birine türk; flmi olarak sokmayı düşünüyorum. Bunu da gerçekleştireceğim.." dedi ve sonra şöyle devam etti:

"— Biliyorsunuz, 'L'Immortelle' geçen yaz aylarında İstanbulda çevrildi ve Fransadaki ilk gösterilişinde sanat çevrelerinde ilgiyle karşılandı."

Ertesi günü bu sözler, Milliyet gazetesinin birinci sayfasında yer aldı. Yazı, fiziksel yapısına göre biraz fazla akıllı prodüktör Sammy Halfon'un yine çift sütunluk Bir resmi ile süslenmişti. Fransadaki filmciler arasında az parayla çok kazanç sağlama rekorunu bugün de elinde tutan bir prodüktör olarak hayli üne ermiş olan Sammy Halfon bu yoldan giderek, dikkatleri, Yeni Dalgacı rejisör Alain Robbe-Grillet'ye İstanbulda çevirttiği "L'Immortelle" üzerine çevirtmek ve gelecekteki kazancını sağlam kazığa bağlamak istiyordu. Senaryocusundan en küçük işçisine kadar her şeyi fransız olan ve içinde en küçük bir türk işçisinin emeği bile bulunmayan "L'Immortelle", sadece ve sadece İstanbulda çevrilmiş olması sebebiyle türk filmi sayılmak isteniyordu.

Olay, günlük politika bezirgânlığı yapan gazeteler ve fıkra yazarlarınınca "ne yazık ki- önemsenmedi. Bir günlük, bir haftalık ve bir de onbeşlik bir dergide iki yazar konuya ilgililerin dikkatini çekmek istedilerse de seslerini duyuramadılar. İki yazarın yanında yeni bir kuruluş olan Türkiye Sinema İşçileri Sendikası yer aldı. Sendika, düzenlediği bir basın toplantısında buna engel olunacağını, Halfon'un davranışının türk sinema işçisine karşı bir davranış olduğunu açıkladı.

Meseleye, gelecek yabancı sermayenin -tabii, sinema alanına..." ürkütüleceğini karıştıranlar da çıkmadı değil. Fakat durum, gelecek yabancı sermayenin ürkütülmesinin tamamen dışındadır. Yabancı sermayenin ürkütülmesi hususuyla, herşeyi yabancı olan bir filmin yurt dışında Türkiyeyi temsil etmeye kalkışması başka başka şeylerdir.

Film seyrettim

Film: "The Waltz of the Toreadora - Generalin Aşkı"

Rejisör: John Guillermin

Senaryo: Wolf Mankowitz (Jean Anouilh'un aynı adlı piyesinden alınmıştır).

Fotoğraf Direktörü : John Wilcox.

Renkli bir ingiliz (Wintle - Parkyn - Rank) filmi.

Konu: Orduda uzun bir geçmişi olan general Fitzjohn (Peter Seller), günlerden birgün emekliye ayrılıyor. Garip bir rastlantıyla da aynı gün onyediyıllık sevgilisi Ghislaine (Dany Robin) çıkageliyor. Emekli süvari generali Fitzjohn, yıllar yılı hastalık hastası karısı Emily'nin (Margaret Leighton) derdiyle uğraşmaktadır. Ama bu uğraşma eskimiş, bitmiş bir aşkın sürdürülmesinden çok, aradaki bağın kopmamasını sağlamaktan öte geçmemektedir. Emekli süvari generali Fitzjohn, karısı yerine, evdeki sık sık değiştirilen hizmetçilerle gönlünü eğlendirmektedir. Bu "hizmetçi-evin beyi" münasebeti de son derece işler bir şekilde organize edilmiştir. Hatıralarıyla başbaşa kalmak amacıyla özel olarak kendine ayırdığı evin bir bölümünde emekli süvari generali Fitzjohn, yeni hizmetçisini kabul etmekte, şartlı olarak işe alınmış hizmetçi de evin beyi ile kuytu-lara çekilmekte bir sakınca görmemektedir. Gençlik yıllarında karşılaştığı sevgilisi Ghislaine'nin beklediği ya da beklenmediği bir anda ortaya çıkışı dolayısıyla olayların akışına istenilen yönü verdiriyor. General, hastalıklı karısından ayrılmaya ve kendisini onyediyıllık bekleyen -artık geçkinleşmeye yüz tutmuş- eski sevgilisine dönmeye karar veriyor. Fakat işe karışan emir subayı genç teğmen Robert, Ghislaine'e âşık oluyor; Ghislaine de emir subayına... General ne yapacağını şaşırıyor. Alışkanlıklarını terketmek General yaşındaki bir insan için- zor ve dayanılmaz olduğundan, General, sözde, bir kadercilikle olana karşı durmuyor ve Ghislaine'i genç teğmene bırakarak, hiç birşey olmamışçasına, bıraktığı yerden yoluna devam ediyor.

Oynayanlar: Anouilh'un son derece renkli ve canlı kişisi General'i, sinema aktarmasında son yılların iyi ingiliz komedyeni Peter Sellers canlandırıyor. Rejisör Guillermin ile ortaklaşa varılan bir yoruma göre, Anouilh'un -olmaktan çıkıp seneryocu Wolf Mankowitz'in yeni kişisi olan General Fitzjohn, gereğinden çok dalgalı bir tiptir. Anouilh'un herşeye rağmen fransız kalan ve fransız esprisini sürdüren Generali ile "Mankowitzr Guillermin - Sellers" üçlüsünün Generali arasında elbette ki büyük bir ayırım var. Sonuncu General daha soğuk, daha ingiliz ve daha az gerçek bir kişi. Buna karşılık, Generalin karısı, Anouilh'un tipinin de çok üstünde. Bunda iyi oyuncu Margaret Leighton'ın başarı payını gözönünde bulundurmamak gerek. Dany Robin ile genç âşık teğmende John Fraser, Sellers ile Leighton âyârı bir oyun çizgisine varamıyorlar.

Beğendiğim: Anouilh'un piyesi ile Mankowitz'in senaryosu arasında her hangi bir kıyaslama yapılmadığı takdirde, Guillermin'in filmi "The Waltz of the Toreadora - Generalin Aşkı" orta kırat bir ingiliz komedisi âyârı kabul edilebilir. Bunun dışında, Guillermin ile senaryocusu Mankowitz'in asıl üzerinde durulması gereken başarıları, "Generalin Aşkı"nin bütünüyle bir tiyatro " sinema uygulaması olmaktan uzak oluşunda. Hollywood sinemasında bu denli bir tiyatro aktarmasına rastlamak mümkün değildir. En iyi ustalar bile bir tiyatro eserini sinemaya aktarırlarken tiyatroluktan kurtulamamakta, filme nereden bakılırsa bakılsın, tiyatro aktarması olduğunda sürekli açıklar vermemektedirler. Guillermin işte bu açıktan kaçmasını bilen ve bunun üstesinden gelebilen bir rejisördür.

Beğenmediğim: Fakat Anouilh'un filme ve senaryoya temel teşkil eden piyesi ile "Generalin Aşkı" arasında bir kıyaslamaya gidildi mi, terazinin kefsi, tabii tersine olarak, ağır basmaktadır. Sinemayı tiyatrodan kurtarmak ve kaçmak için bu tür bir yoldan gitmek gerekli midir, değil midir? Tiyatrodan yana olanlar, Guillermin ve Mankowitz çalışmasını Anouilh'ya karşı bir çeşit sırt çevirme diye suçlayabilirler. Ama şurasını da unutmamak gerek: sinema hiç bir zaman tiyatro değildir ve aralarında karlı dağlar kadar fark vardır.

Sonuç: Tiyatrosunu bir yana koyup, Guillermin'in filmi "The Waltz of the Toreadors - Generalin Aşkı"nı rahat rahat seyrediniz. Yağmur yağsa da, yağmasa da...

T. KAKINÇ